

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

1987 Bæredygtighed

Arler, Finn

Published in:
Danmark i Europa 1950-2000

Publication date:
2017

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Arler, F. (2017). 1987 Bæredygtighed. I P. Bejder (red.), *Danmark i Europa 1950-2000* (s. 86-87). Aarhus Universitetsforlag.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

BÆREDYGTIGHED

I 1984 nedsatte FN en Verdenskommission om Miljø og Udvikling, ledet af den tidligere norske statsminister Gro Harlem Brundtland (1939-). Kommissionens rapport, *Vores fælles fremtid*, blev offentliggjort i 1987. Rapportens sigte var at give et samlet svar på to store globale udfordringer. På den ene side voksende miljøproblemer og hensynet til kommende generationer. På den anden side global ulighed og fattige landes ønske om øget velstand. Der skulle anvises veje for en både solidarisk og holdbar udvikling. Økonomisk vækst og miljøhensyn skulle ikke ses som modsætninger, men som forbundne krav.

Ifølge Brundtlandrapportens definition er udvikling bæredygtig, når den ”dækker nutidens behov uden at undergrave fremtidige generationers mulighed for at dække deres egne behov.” Med ’behov’ menes ikke blot basale behov, men også ”rimelige forhåbninger” om velstand.

Ingen af begreberne ’bæredygtighed’, ’udvikling’ eller ’bæredygtig udvikling’ var nye. Siden 1600-tallet havde man i skovbruget talt om bæredygtighed som balance mellem tilvækst og høst. Udvikling var siden efterkrigstiden tolket som øget velstand i især fattige – såkaldt underudviklede – lande.

FN’s miljøorganisation UNEP, Verdensnaturfonden og naturbeskyttelsesorganisationen IUCN brugte første gang kombinationen ’bæredygtig udvikling’ i 1980 i rapporten World Conservation Strategy. Hensynet til miljø og kommende generationer skulle forenes med hensynet til nutidens dårligst stillede. Brundtlandkommissionens definition er overtaget fra denne rapport, der trak på førstmanden Gifford Pinchots (1865-1946) formuleringer fra 1910.

Brundtlandrapporten fik hurtigt stor indflydelse. Miljøinteressen var allerede gået. I 1984 døde tusinder af giftgas fra en pesticidfabrik i Bhopal i Indien. I 1985 blev det kendt, at kemikalier nedbrød atmosfærens ozonlag. Ulykken på atomkraftværket i Tjernobyli Sovjetunionen indtraf i 1986. Og flere FN-konferencer advarede om klimaforandringer – fx i Toronto 1988, hvor FN’s klimapanel IPCC blev etableret.

I Danmark reagerede den radikale energiminister Jens Bilgrav-Nielsen (1936-) med *Energi 2000 – Handlingsplan for en bæredygtig udvikling* fra 1990, der gjorde reduktion af CO2-udledning til et vedvarende hovedmål i dansk energipolitik. Venstres statsminister Anders Fogh Rasmussen (1953-) lod sig dog en tid besnære af miljøskeptikeren Bjørn Lomborg (1965-), inden han kom på bedre tanker.

Brundtlandrapporten lovede velstand. Fattige lande blev stillet årlige vækstrater på 6-7 % i udsigt, mens rige lande årligt kunne vokse 3-4 %. På den første globale miljøkonference i Stockholm 1972 frygtede fat-

På FN’s første globale konference om *Menneskers Miljø* i Stockholm i 1972 frygtede mange deltagere fra udviklingslandene, at det øgede fokus på miljø ville betyde, at global ulighed og fattigdom blev glemt. Budskabet var, at miljøhensyn og udvikling må og kan gå hånd i hånd. På Rio-konferencen 20 år efter Stockholm var titlen da også ændret til *Miljø og Udvikling*. *Henrik Laurvik/NTB Scanpix*

tige lande, at miljøinteressen fjernede fokus fra global fattigdom. Den senere konference i Rio 1992 overtog i stedet Brundtland-rapportens overskrift: *miljø og udvikling*.

Hvor man i 1972 diskuterede, om befolkningsvækst, økonomisk vækst eller uheldig teknologi var hovedproblemet, var Brundtlandrapportens budskab, at bæredygtighed forudsætter økonomisk vækst. Øget rigdom leder til renere teknologi og flere ressourcer. Man kan få både guld og grønne skove.

Hovedtemaerne blev renere teknologi, afkobling mellem økonomisk vækst og ressourceforbrug, effektivisering og dematerialisering, og de blev samlet under overskrifter som økologisk modernisering og cirkulær økonomi.

Bæredygtighed tolkedes som en kombination af tre ligestillede hensyn – økonomiske, sociale og miljø-mæssige – og mange virksomheder begyndte at lave regnskaber med tre bundlinjer. Den grønne omstilling, vi nu er i fuld gang med, forventes fortsat både at give bedre miljø og at kunne betale sig.

Brundtlandrapporten hævdede, at vi kan få mere med mindre. Med en befolkningstilvækst fra 5 milliarder i 1987 til 9,5 i 2050 og måske 11 i år 2100 – og med de økonomiske vækstrater, rapporten anbefalede – kan man dog komme i tvivl om realismen på længere sigt. Skulle man halvere miljø- og ressourcebelastningen for hver indtjent krone i 1987, skal man ned på 1/20 i 2050 og helt ned på 1/100 i år 2100. Det er i sandhed en dristig tanke.

FINN ARLER
Professor MSO, Institut for Planlægning,
Aalborg Universitet

Ø Bæredygtig udvikling handler ikke kun om at sikre velstand for de svageste stillede og for kommende generationer. Det handler også om at sikre en række unikke goder, vi har i vor varetægt. Nuværende generationer har ansvaret for, at både naturkvaliteter som biologisk diversitet og landskabelig skønhed og tilkæmpede goder som demokrati og personlig frihed videregives til fremtidige generationer. *David Buchmann/Verdens Skove*

N 190 lande i FN vedtog i september 2015 17 nye mål for bæredygtig udvikling. Målene blev samlet i en grafisk form, der kunne ses på FN-bygningen i New York før og under mødet. Blandt målene er afskaffelse af sult og fattigdom, ligestilling og uddannelse, begrænsning af klimaforandring og beskyttelse af natur og miljø. *UN Photo/Cia Pak*

